

คำนำ

สมัชชาแห่งสหประชาชาติ (UN General Assembly) มีมติให้ปี 2006 หรือ 2549 นี้ เป็นปีสากลแห่งทะเลทรายและการแปรสภาพเป็นทะเลทราย (The International Year of Deserts and Desertification) เพื่อเป็นการฉลองปีสากลดังกล่าว เลขานุการอนุสัญญาว่าด้วยความหลากหลายทางชีวภาพ จึงเชิญชวนภาคีอนุสัญญาฯ ให้ความสำคัญกับวันสากลแห่งความหลากหลายทางชีวภาพ ซึ่งตรงกับวันที่ 22 พฤษภาคม พ.ศ. 2549 โดยดำเนินงานร่วมกันเพื่อพิทักษ์ความหลากหลายทางชีวภาพในพื้นที่แห้งแล้ง ทั้งนี้โปรแกรมงานพื้นที่แห้งแล้งและพื้นที่กึ่งชื้นภายใต้อนุสัญญาฯ ก็ได้เสนอแนะแนวทางเพื่อหยุดยั้งการแปรสภาพการเป็นทะเลทราย และธำรงไว้ซึ่งความหลากหลายทางชีวภาพ เพื่อบรรลุเป้าหมายในการลดอัตราการสูญเสียความหลากหลายทางชีวภาพอย่างมีนัยสำคัญภายในปี 2010 ด้วย

อนุสัญญาว่าด้วยความหลากหลายทางชีวภาพมีเจตนารมณ์ที่จะบรรลุเป้าหมายในการลดอัตราการสูญเสียความหลากหลายทางชีวภาพอย่างมีนัยสำคัญ ภายในปี พ.ศ. 2553 โดยให้ความสำคัญต่อการอนุรักษ์และใช้ประโยชน์ความหลากหลายทางชีวภาพอย่างยั่งยืน เพื่อตอบสนองความต้องการด้านอาหาร สุขภาพ และอื่นๆ ของประชากรโลกที่กำลังทวีจำนวนขึ้น โดยเชื่อมโยงแนวทางการอนุรักษ์แบบดั้งเดิมเข้ากับเป้าหมายทางเศรษฐกิจในปัจจุบันที่เป็นการใช้ประโยชน์ทรัพยากรชีวภาพอย่างยั่งยืนและกำหนดหลักการในการแบ่งปันผลประโยชน์ที่ได้จากการใช้ทรัพยากรพันธุกรรมอย่างยุติธรรมและเท่าเทียม

ในปี พ.ศ. 2549 สำนักเลขานุการอนุสัญญาว่าด้วยความหลากหลายทางชีวภาพ ได้กำหนดหัวข้อวันสากลแห่งความหลากหลายทางชีวภาพ 22 พฤษภาคม คือ การพิทักษ์ความหลากหลายทางชีวภาพในพื้นที่แห้งแล้งเพื่อบรรลุเป้าหมายภายในปี 2010 เพื่อแสดงเจตนารมณ์อย่างชัดเจนถึงความสำคัญของความหลากหลายทางชีวภาพต่อการดำรงชีวิต และเชื่อมโยงระหว่างการดำเนินงานภายใต้อนุสัญญาฯ กับเป้าหมายการพัฒนาแห่งสหัสวรรษขององค์การสหประชาชาติ

สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ในฐานะหน่วยประสานงานกลางการดำเนินงานอนุสัญญาฯ ได้จัดให้มีการประชุมวันสากลแห่งความหลากหลาย

ทางชีวภาพ ระหว่างวันที่ 22-23 พฤษภาคม พ.ศ. 2549 ณ โรงแรมรามารการ์เดินส์ กรุงเทพฯ เพื่อเผยแพร่ ประชาสัมพันธ์ ผลการดำเนินงานตามอนุสัญญาว่าด้วยความหลากหลายทางชีวภาพของประเทศไทย และส่งเสริมให้ผู้ใช้มีส่วนที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานด้านการอนุรักษ์และใช้ประโยชน์ความหลากหลายทางชีวภาพอย่างยั่งยืน ได้มีส่วนร่วมรับทราบบทบาทของประเทศไทยในการที่จะดำเนินงานตามมาตรการและโปรแกรมงานของอนุสัญญาฯ ซึ่งตอบสนองต่อแผนปฏิบัติการจากการประชุมสุดยอดว่าด้วยการพัฒนาที่ยั่งยืน และเป้าหมายในการลดอัตราการสูญเสียความหลากหลายทางชีวภาพ ภายในปี พ.ศ. 2553 ตลอดจนรับทราบผลการดำเนินงานจากการที่ผู้แทนประเทศไทยได้เข้าร่วมในการประชุมสมัชชาภาคีอนุสัญญาฯ สมัยที่ 8 ณ เมืองคูริติบา สหพันธ์สาธารณรัฐบราซิล ระหว่างวันที่ 20-31 มีนาคม พ.ศ. 2549 นับเป็นการประชุมครั้งที่สองที่ประเทศไทยได้เข้าร่วมประชุมเจรจาต่อรองในเวทีโลกที่เกี่ยวข้องกับการอนุรักษ์และใช้ประโยชน์ความหลากหลายทางชีวภาพในฐานะภาคีอนุสัญญาฯ

ในโอกาสนี้สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ได้จัดทำรายงานการประชุมดังกล่าว เพื่อเป็นประโยชน์แก่นักวิชาการ และผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการดำเนินงานด้านการอนุรักษ์และใช้ประโยชน์ความหลากหลายทางชีวภาพอย่างยั่งยืน ทั้งภาครัฐและองค์กรเอกชน ตลอดจนสาธารณชนที่สนใจ ซึ่งหวังเป็นอย่างยิ่งว่าเนื้อหาจากการประชุมจะสร้างความเข้าใจและความตระหนักในการมีส่วนร่วมของรัฐและเอกชนในสถานการณ์ปัจจุบันของอนุสัญญาฯ

ขอขอบคุณวิทยากรทุกท่านที่ได้กรุณาให้ความร่วมมือในการจัดเตรียมข้อมูลในการประชุมและจัดทำเอกสารฉบับนี้ และผู้เข้าร่วมประชุมที่ได้กรุณาสละเวลารับฟัง พร้อมทั้งให้ข้อคิดเห็นตลอดการประชุม

(นางนิตากร ไชยทรัพย์)

เลขานุการ

สำนักงานนโยบายและแผน
ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

ความนำ	4	✦ ความหลากหลายทางชีวภาพ	
คำกล่าวรายงาน	8	✦ ระบบนิเวศหมู่เกาะสุรินทร์	142
คำกล่าวเปิด	9	✦ ฐานข้อมูลความหลากหลายทางชีวภาพ	154
ภาคหนึ่ง : การประชุมสมัชชาภาคีอนุสัญญาว่าด้วยความหลากหลายทางชีวภาพ สมัยที่ 8	11	ภาคสี่ : กฎหมายและระเบียบที่เกี่ยวข้องกับความหลากหลายทางชีวภาพ	167
✦ รายงานโลกทรรศน์ความหลากหลายทางชีวภาพ	12	✦ ความตกลงระหว่างประเทศที่เกี่ยวข้องกับความหลากหลายทางชีวภาพ	168
✦ การประชุมสมัชชาภาคีอนุสัญญาว่าด้วยความหลากหลายทางชีวภาพ สมัยที่ 8	29	✦ กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับความหลากหลายทางชีวภาพของประเทศไทย	172
ภาคสอง : การจัดสถานภาพชนิดพันธุ์ที่ถูกคุกคาม ...	49	✦ พระราชบัญญัติพันธุ์พืช พ.ศ. 2518 แก้ไข (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2535 และพระราชบัญญัติคุ้มครองพันธุ์พืช พ.ศ. 2542	176
✦ การจัดสถานภาพชนิดพันธุ์ที่ถูกคุกคาม : พืช ...	50	✦ พระราชบัญญัติคุ้มครองและส่งเสริมภูมิปัญญาการแพทย์แผนไทย พ.ศ. 2542	178
✦ การจัดสถานภาพชนิดพันธุ์ที่ถูกคุกคาม : สัตว์มีกระดูกสันหลัง	60	✦ (ร่าง) พระราชบัญญัติส่งเสริมและอนุรักษ์พันธุ์สัตว์พื้นเมือง	182
ภาคสาม : พื้นที่สำคัญทางความหลากหลายทางชีวภาพ (BIA) และพื้นที่วิกฤตทางความหลากหลายทางชีวภาพ (hotspots)	83	✦ สาระสำคัญของร่างพระราชบัญญัติความปลอดภัยทางชีวภาพ เนื่องจากสิ่งมีชีวิตดัดแปลงพันธุกรรม พ.ศ.	184
✦ หลักเกณฑ์การพิจารณาและแนวทางการจัดการ	84	✦ (ร่าง) ระเบียบคณะกรรมการอนุรักษ์และใช้ประโยชน์ทรัพยากรชีวภาพแห่งชาติ ว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการการเข้าถึงและการได้รับผลประโยชน์ตอบแทนจากทรัพยากรชีวภาพ พ.ศ.	189
✦ ความหลากหลายของชนิดพันธุ์พืช	90	ภาคห้า : ชนิดพันธุ์ต่างถิ่นที่รุกราน	191
✦ ความหลากหลายของพืชดอกในระบบนิเวศพื้นที่แห้งแล้งและกึ่งชื้น	94	✦ ชนิดพันธุ์พืชต่างถิ่นที่รุกราน	192
✦ ความหลากหลายทางชีวภาพ : สัตว์เลี้ยงลูกด้วยนม	100	✦ ชนิดพันธุ์สัตว์น้ำต่างถิ่นในประเทศไทย	198
✦ ความหลากหลายของสัตว์ : นก สัตว์เลี้ยงลูก และสัตว์สะเทินน้ำสะเทินบก	111	✦ ชนิดพันธุ์สัตว์ต่างถิ่นที่มากกับการค้า	207
✦ ความหลากหลายทางชีวภาพระบบนิเวศแหล่งน้ำในแผ่นดิน	116	✦ ชนิดพันธุ์ต่างถิ่นที่มากกับน้ำอับเฉาเร็ว	212
✦ ความหลากหลายทางชีวภาพระบบนิเวศเกษตร	121	✦ รายชื่อผู้เข้าร่วมประชุมวันสากลความหลากหลายทางชีวภาพ	216
✦ ความหลากหลายทางชีวภาพระบบนิเวศหมู่เกาะอ่างทอง	130		

หลักการและเหตุผล

ร้อยละ 47 ของพื้นโลกเป็นพื้นที่แห้งแล้ง ซึ่งรวมถึงพื้นที่กึ่งแห้งแล้ง เช่น Karoo และบริเวณส่วนแหลมที่ยื่นออกไปทางตะวันออกของแอฟริกาที่เรียกว่า the horn of Africa ภูมิภาคแบบทุ่งหญ้าสะวันนา (savannah landscapes) ทุ่งหญ้าสเตปป์ (steppes) และที่ราบสูงอเมริกาเหนือ และแถบเมดิเตอร์เรเนียน ซึ่งเป็นแหล่งความหลากหลายทางชีวภาพอันอุดมสมบูรณ์ และเป็นศูนย์กลางของที่อยู่อาศัยของประชากรกว่า 2 พันล้านคน ระบบนิเวศของพื้นที่แห้งแล้งมีฝนตกในปริมาณต่ำมาก เป็นเหตุให้เป็นระบบนิเวศที่มีความเปราะบางอย่างยิ่ง

ความหลากหลายทางชีวภาพในระบบนิเวศพื้นที่แห้งแล้งมักถูกคุกคามโดยกิจกรรมของมนุษย์ และเสื่อมสภาพไปถึงร้อยละ 20 ของพื้นที่ทั้งหมด มีชนิดพันธุ์ใกล้สูญพันธุ์กว่า 2,311 ชนิด ความเสียหายทางเศรษฐกิจอันเนื่องมาจากความเสียหายของผลผลิตทางเกษตรอันเนื่องมาจากความแห้งแล้ง คิดเป็นมูลค่า 40,000 ล้านดอลลาร์ต่อปี

สมัชชาแห่งสหประชาชาติจึงมีมติให้ปี ค.ศ. 2006 นี้ เป็นปีสากลแห่งทะเลทรายและการแปรสภาพเป็นทะเลทราย (The International Year of Deserts and Desertification) และเพื่อเป็นการฉลองปีสากลนี้ เลขาธิการอนุสัญญาว่าด้วยความหลากหลายทางชีวภาพ ในปีนี้ สำนักเลขาธิการอนุสัญญาฯ ได้เชิญชวนประเทศภาคีอนุสัญญาฯ ให้ความสำคัญกับการประกาศให้หัวข้อสำหรับวันสากลแห่งความหลากหลายทางชีวภาพ ในปี ค.ศ. 2006 (พ.ศ. 2549) นี้ ได้แก่ การพิทักษ์ความหลากหลายทางชีวภาพในพื้นที่แห้งแล้งเพื่อบรรลุเป้าหมายความหลากหลายทางชีวภาพ ภายในปี 2010 (Protect Biodiversity in Drylands; Achieving the 2010 Biodiversity Target)

ตามปกติวันที่ 22 พฤษภาคม ของทุกปี เป็นวันสากลแห่งความหลากหลายทางชีวภาพ นานาประเทศจัดให้มีการประชุมหรือจัดกิจกรรมเพื่อร่วมฉลองในวันดังกล่าวเพื่อสะท้อนให้เห็นการดำเนินงานตามวัตถุประสงค์ของอนุสัญญาฯ ที่ให้ประชาคมโลก อนุรักษ์ และใช้ประโยชน์ความหลากหลายทางชีวภาพอย่างยั่งยืน พร้อมทั้งแบ่งปันผลประโยชน์ที่เกิดจากการใช้ทรัพยากรพันธุกรรมอย่างเท่าเทียมและยุติธรรม

การดำเนินงานร่วมกันเพื่อพิทักษ์ความหลากหลายทางชีวภาพในพื้นที่แห้งแล้ง และเนื่องจากโปรแกรมงานพื้นที่แห้งแล้ง และพื้นที่กึ่งชื้นภายใต้อนุสัญญาฯ ก็ได้เสนอแนะแนวทางเพื่อหยุดยั้งการแปรสภาพการเป็นทะเลทราย และสร้างไว้ซึ่งความหลากหลายทางชีวภาพเพื่อบรรลุเป้าหมายในการลดอัตราการสูญเสียมความหลากหลายทางชีวภาพอย่างมีนัยสำคัญภายในปี 2010 ด้วย

นอกจากนี้ ในระหว่างวันที่ 20-31 มีนาคม พ.ศ. 2549 ได้มีการประชุมสมัชชาภาคีอนุสัญญาฯ สมัยที่ 8 ณ เมืองคูริติบา สหพันธ์สาธารณรัฐบราซิล ซึ่งคณะผู้แทนประเทศไทยจากหลายหน่วยงาน เห็นว่ามีความจำเป็นต้องสรุปผลการประชุมเพื่อได้รับทราบโดยทั่วกัน อีกทั้งสำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ในฐานะหน่วยประสานงานกลางแห่งชาติ ต้องการเผยแพร่ผลการสำรวจความหลากหลายทางชีวภาพในพื้นที่ที่มีความหลากหลายทางชีวภาพสูง และพื้นที่วิกฤตทางความหลากหลายทางชีวภาพ ตลอดจนหาหรือเรื่องการดำเนินงานเกี่ยวกับชนิดพันธุ์ต่างถิ่น ชนิดพันธุ์สัตว์มีกระดูกสันหลัง และพืชที่ได้รับการคุกคามใกล้สูญพันธุ์ และกฎหมายคุ้มครองความหลากหลายทางชีวภาพ

ดังนั้น สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม จึงจัดประชุมครั้งนี้ขึ้น เพื่อเป็นการแสดงเจตนารมณ์ของไทยในการร่วมกับประชาคมโลก เพื่อดำเนินการพิทักษ์ทรัพยากรความหลากหลายทางชีวภาพ และเพื่อเผยแพร่ ความรู้ ความเข้าใจ และความตระหนักในเรื่องความหลากหลายทางชีวภาพ ตลอดจนเพื่อทราบและหารือเรื่องการดำเนินงานความหลากหลายทางชีวภาพของประเทศ

วัตถุประสงค์

เพื่อส่งเสริมความตระหนักและให้ความรู้ ความเข้าใจแก่ผู้เกี่ยวข้อง ดังนั้น จึงมีความจำเป็นที่สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ในฐานะหน่วยประสานงานกลางอนุสัญญาฯ ในประเทศไทย ต้องเผยแพร่ผลงานการดำเนินงานตามอนุสัญญาว่าด้วยความหลากหลายทางชีวภาพของประเทศไทย

การดำเนินงาน

การประชุมประกอบด้วย การบรรยายและการจัดแสดงนิทรรศการในหัวข้อต่างๆ โดยมีผู้เข้าร่วมประชุมจากหน่วยงานต่างๆ ทั้งภาครัฐบาล องค์กรเอกชน และผู้มีส่วนเกี่ยวข้องเข้าร่วมประชุม จำนวนประมาณ 350 คน

ผลที่คาดว่าจะได้รับ

บุคลากรในหน่วยงานภาครัฐและเอกชนมีความรู้ ความเข้าใจ ความตระหนักเพิ่มมากขึ้นในสาระและสถานการณ์ในปัจจุบันของการดำเนินงานตามอนุสัญญาว่าด้วยความหลากหลายทางชีวภาพ

วัน เวลา และสถานที่

วันที่ 22-23 พฤษภาคม พ.ศ. 2549 ระหว่างเวลา 08.30-16.30 น. ณ ห้อง Grand Hall โรงแรมรามการ์เด้นส์ กรุงเทพฯ

กำหนดการประชุม

วันสากลแห่งความหลากหลายทางชีวภาพ

วันที่ 22-23 พฤษภาคม พ.ศ. 2549 โรงแรมรามารการ์เด็นส์ กรุงเทพฯ

วันที่ 22 พฤษภาคม พ.ศ. 2549

08.30-09.00 น. ลงทะเบียน

(ห้อง Grand Hall 1)

09.00-09.20 น. พิธีเปิด

กล่าวรายงาน

โดย **นายชนินทร์ ทองธรรมชาติ**
รองเลขาธิการสำนักงาน
นโยบายและแผนทรัพยากร
ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

กล่าวเปิด

โดย **นายปิติพงศ์ พิ้งบุญ ณ ออยุธยา**
ปลัดกระทรวงทรัพยากร
ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

09.20-09.30 น. อาหารว่าง

09.30-10.00 น. รายงานโลกทรรศน์ความหลากหลายทางชีวภาพ

โดย **ดร. วิเทศ ศรีเนตร**
สำนักงานนโยบายและแผน
ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

10.00-12.00 น. การประชุมสมัชชาภาคีอนุสัญญาว่าด้วยความหลากหลายทางชีวภาพ สมัยที่ 8

โดย **ดร. ฉวีวรรณ หุดะเจริญ**
กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และ
พันธุ์พืช
ดร. อนุวัฒน์ นทีวัฒนา
กรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง
นางเบญจวรรณ จำรูญพงษ์
กรมวิชาการเกษตร
ดร. วิเทศ ศรีเนตร
สำนักงานนโยบายและแผน
ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

12.00-13.00 น. อาหารกลางวัน

(ห้อง Grand Hall 1)

13.00-16.30 น. red data : plant

โดย **ดร. ก้องกานดา ชยามฤต**
กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และ
พันธุ์พืช
ดร. ราชนันท์ ภูมา
กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และ
พันธุ์พืช

(ห้อง Grand Hall 2)

13.00-16.30 น. red data : vertebrates

- * กลุ่มสัตว์เลี้ยงลูกด้วยนม
นายจากรุจินต์ นภิตะภัก
องค์การพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ
- * กลุ่มนก
นายวัชระ สงวนสมบัติ
องค์การพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ
- * กลุ่มสัตว์เลื้อยคลานและสัตว์
สะเทินน้ำสะเทินบก
นายธัญญา จันอาจ
องค์การพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ
- * กลุ่มปลา
ดร. ขวลิต วิทยานนท์
องค์การกองทุนสัตว์ป่าโลกสากล
(WWF) สำนักงานประเทศไทย

วันที่ 23 พฤษภาคม พ.ศ. 2549

08.30-09.00 น. ลงทะเบียน

(ห้อง Grand Hall 1)

09.00-09.30 น. พื้นที่ที่มีความสำคัญทางความหลากหลายทางชีวภาพ และพื้นที่วิกฤตทางความหลากหลายทางชีวภาพของประเทศไทย : เกณฑ์การพิจารณาและแนวทางการจัดการ

โดย **ผศ.ดร. กาญจน์เขจร ชูชีพ**
คณะวนศาสตร์
มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

09.30-10.30 น. ความหลากหลายทางชีวภาพของระบบนิเวศบนบก ในพื้นที่ที่มีความสำคัญทางความหลากหลายทางชีวภาพ และพื้นที่วิกฤตทางความหลากหลายทางชีวภาพของระบบนิเวศทั้ง 7 ของประเทศไทย

- * ความหลากหลายชนิดของพืชในพื้นที่ที่มีความหลากหลายทางชีวภาพและพื้นที่วิกฤตทางความหลากหลายทางชีวภาพของระบบนิเวศบนบก
ผศ.ดร. ดวงใจ สุขเฉลิม
คณะวนศาสตร์
ดร. ฉัตรชัย เงินแสงสรวย
คณะวิทยาศาสตร์

	<p>✿ ความหลากหลายชนิดของสัตว์ ผศ.ดร. วิจักขณ์ อิมโอม คณะวนศาสตร์ ดร. รongลาภ สุขมาสรวง คณะวนศาสตร์</p>	<p>09.45-10.30 น.</p>	<p>ความตกลงระหว่างประเทศที่เกี่ยวข้อง กับความหลากหลายทางชีวภาพ โดย ดร. วิเทศ ศรีเนตร สำนักงานนโยบายและแผน ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม</p>
10.45-12.00 น.	<p>ความหลากหลายทางชีวภาพของระบบ นิเวศแหล่งน้ำในแผ่นดิน (ลำน้ำปิงและ ลำน้ำสาขา)</p> <p>✿ สถานภาพและความหลากหลายชนิดของ แพลงก์ตอน สัตว์หน้าดิน และ ปลาพรรณไม้และสัตว์เกาะติด นายสมหมาย เจนกิจการ คณะประมง</p>	<p>10.30-10.45 น. 10.45-12.30 น.</p>	<p>พักรับประทานอาหารว่าง พระราชบัญญัติคุ้มครองพันธุ์พืช พ.ศ. 2542 โดย นายสุรไกร สังขสุบรรณ ผู้อำนวยการกองคุ้มครองพันธุ์พืช ✿ พระราชบัญญัติคุ้มครองและ ส่งเสริมภูมิปัญญาการแพทย์ แผนไทย พ.ศ. 2542 นางศิริวัลย์ มณีศรีเดช กรมพัฒนาการแพทย์แผนไทยและ การแพทย์ทางเลือก ✿ (ร่าง) พระราชบัญญัติคุ้มครอง พันธุ์สัตว์พื้นเมือง พ.ศ... ดร. วนิดา กำเนิดเพ็ชร กรมปศุสัตว์ ✿ (ร่าง) พระราชบัญญัติว่าด้วย ความปลอดภัยทางชีวภาพ เนื่องจาก สิ่งมีชีวิตดัดแปลงพันธุกรรม ดร. วิเทศ ศรีเนตร สำนักงานนโยบายและแผน ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ✿ (ร่าง) ระเบียบคณะกรรมการ อนุรักษ์ และใช้ประโยชน์ ทรัพยากรชีวภาพแห่งชาติ ว่าด้วย หลักเกณฑ์และวิธีการการเข้าถึง และการได้รับผลประโยชน์ตอบแทน จากทรัพยากรชีวภาพ พ.ศ... ดร. วิเทศ ศรีเนตร สำนักงานนโยบายและแผน ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม</p>
12.00-13.00 น.	อาหารกลางวัน		
13.00-13.30 น.	<p>ความหลากหลายทางชีวภาพของระบบ นิเวศเกษตร พื้นที่จังหวัดนนทบุรี และ ดอยอินทนนท์</p> <p>โดย นายกิตติพงศ์ ศรีตรัยานนท์ ศูนย์วิจัยระบบนิเวศเกษตร</p>		
13.30-15.15 น.	<p>ความหลากหลายทางชีวภาพของระบบ นิเวศชายฝั่งทะเล และเกาะ (หมู่เกาะ อ่างทอง, หมู่เกาะสุรินทร์)</p> <p>✿ ความหลากหลายทางชีวภาพ ของทะเลไทย ดร. ธรณ์ ธำรงนาวาสวัสดิ์ คณะประมง</p> <p>✿ ความหลากหลายทางชีวภาพของ ระบบนิเวศทะเลหมู่เกาะอ่างทอง ผศ. สุนันท์ ภัทรจินดา คณะประมง</p> <p>✿ ความหลากหลายทางชีวภาพของ ระบบนิเวศทะเลหมู่เกาะสุรินทร์ นางสาวจิตติมา อายุตตะกะ คณะประมง</p>		
15.15-15.45 น.	<p>ฐานข้อมูลความหลากหลายทางชีวภาพ สำหรับพื้นที่ที่มีความสำคัญทางความ หลากหลายทางชีวภาพและพื้นที่วิกฤต ทางความหลากหลายทางชีวภาพ</p> <p>โดย ผศ.ดร. พยัคติพล ณรงค์ขวนะ คณะวนศาสตร์ นายปัญญา เหล่าอนันต์ธนา คณะวิศวกรรมศาสตร์</p>	13.00-16.30 น.	<p>การสำรวจและสถานภาพของชนิดพันธุ์ ต่างถิ่นที่แพร่ระบาด</p> <p>✿ พืชต่างถิ่นที่แพร่ระบาด ดร. ดอกกรัก มารอด มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ✿ สัตว์น้ำต่างถิ่น ดร. ขวลิต วิทยานนท์ องค์การกองทุนสัตว์ป่าโลกสากล (WWF) สำนักงานประเทศไทย ชนิดพันธุ์ต่างถิ่นที่มาจากการค้า นายหาญณรงค์ เยาวเลิศ มูลนิธิคุ้มครองสัตว์ป่าและ พรรณพืชแห่งประเทศไทย ✿ ชนิดพันธุ์ต่างถิ่นในน้ำอับเฉาเรือ นายสมหมาย เจนกิจการ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์</p>
15.45-16.00 น.	สรุป / ปิดการประชุม (ห้อง Grand Hall 2)		
09.00-09.45 น.	<p>กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับความหลากหลาย ทางชีวภาพของประเทศไทย</p> <p>โดย นายเชลง รอบคอบ กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และ พันธุ์พืช</p>		

คำกล่าวรายงาน

การประชุมวันสากลแห่งความหลากหลายทางชีวภาพ

นายชนินทร์ ทองธรรมชาติ

รองเลขาธิการสำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

กราบเรียน ท่านปลัดกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ท่านผู้ว่าราชการจังหวัด ท่านรองผู้ว่าราชการจังหวัด ท่านวิทยากร ท่านผู้แทนส่วนราชการ ทั้งส่วนกลาง และส่วนภูมิภาค ผู้แทนองค์กรพัฒนาเอกชน องค์กรสิ่งแวดล้อมระหว่างประเทศ สื่อมวลชน และผู้มีเกียรติทุกท่าน

ในวันที่ 22 พฤษภาคม ของทุกปี เป็นวันสากลแห่งความหลากหลายทางชีวภาพ นานาประเทศจัดให้มีการประชุมหรือจัดกิจกรรมเพื่อร่วมฉลองในวันดังกล่าว เพื่อสะท้อนให้เห็นการดำเนินงานตามวัตถุประสงค์ของอนุสัญญาที่ให้ประชาคมโลกอนุรักษ์ความหลากหลายทางชีวภาพ และใช้ประโยชน์ความหลากหลายทางชีวภาพอย่างยั่งยืน และแบ่งปันผลประโยชน์ที่เกิดจากการใช้ทรัพยากรพันธุกรรมอย่างเท่าเทียมและยุติธรรมซึ่งหัวข้อสำหรับวันสากลแห่งความหลากหลายทางชีวภาพในปี ค.ศ. 2006 (พ.ศ. 2549) นี้ ได้แก่ หัวข้อการพิทักษ์ความหลากหลายทางชีวภาพในพื้นที่แห้งแล้งเพื่อบรรลุเป้าหมายความหลากหลายทางชีวภาพภายในปี 2010 (Protect Biodiversity in Drylands; Achieving the 2010 Biodiversity Target) ทั้งนี้ เนื่องจากร้อยละ 47 ของพื้นโลกเป็นพื้นที่แห้งแล้ง ซึ่งรวมถึงพื้นที่กึ่งแห้งแล้งซึ่งเป็นที่อยู่อาศัยของสิ่งมีชีวิตที่สำคัญเฉพาะถิ่น ไม่อาจพบที่อื่นใดได้

สมัชชาแห่งสหประชาชาติ จึงมีมติให้ปี ค.ศ. 2006 หรือ พ.ศ. 2549 นี้ เป็นปีสากลแห่งทะเลทรายและการแปรสภาพเป็นทะเลทราย (The International Year of Deserts and Desertification) และเพื่อเป็นการฉลองปีสากลนี้ เลขาธิการอนุสัญญาว่าด้วยความหลากหลายทางชีวภาพ จึงเชิญชวนประเทศภาคีอนุสัญญา ให้ความสำคัญ

สำคัญกับวันสากลแห่งความหลากหลายทางชีวภาพ (ซึ่งตรงกับวันที่ 22 พฤษภาคม พ.ศ. 2549) โดยดำเนินงานร่วมกันเพื่อพิทักษ์ความหลากหลายทางชีวภาพในพื้นที่แห้งแล้ง และเนื่องจากโปรแกรมงานพื้นที่แห้งแล้ง และพื้นที่กึ่งชื้นภายใต้อนุสัญญาฯ ก็ได้เสนอแนะแนวทางเพื่อหยุดยั้งการแปรสภาพการเป็นทะเลทราย และรณรงค์ให้ถึงความหลากหลายทางชีวภาพเพื่อบรรลุเป้าหมายในการลดอัตราการสูญเสียมความหลากหลายทางชีวภาพอย่างมีนัยสำคัญภายในปี ค.ศ. 2010 ด้วย

ประเทศไทยในฐานะภาคีอนุสัญญาว่าด้วยความหลากหลายทางชีวภาพ ได้ร่วมฉลองปีสากลนี้ด้วย โดยสำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ในฐานะหน่วยประสานงานกลางอนุสัญญาฯ จัดให้มีการประชุม "วันสากลแห่งความหลากหลายทางชีวภาพ" ขึ้น

การประชุมจะประกอบด้วยการบรรยายและการจัดแสดงนิทรรศการในหัวข้อต่างๆ โดยมีผู้เข้าร่วมประชุมจากหน่วยงานต่างๆ ทั้งภาครัฐบาล องค์กรเอกชน และผู้มีส่วนเกี่ยวข้องเข้าร่วมประชุม จำนวนประมาณ 300 คน ผลที่คาดว่าจะได้รับ คือ บุคลากรในหน่วยงานภาครัฐและเอกชนมีความรู้ ความเข้าใจ ความตระหนักเพิ่มมากขึ้น ในสาระและสถานการณ์ในปัจจุบันของการดำเนินงานตามอนุสัญญาว่าด้วยความหลากหลายทางชีวภาพ

บัดนี้ ได้เวลาอันสมควรแล้ว ขอกราบเรียนเชิญท่านปลัดกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม กรุณากล่าวเปิดการประชุม เพื่อเป็นเกียรติแก่ผู้เข้าร่วมประชุมต่อไป

คำกล่าวเปิด

การประชุมวันสากลแห่งความหลากหลายทางชีวภาพ

นายปีติพงศ์ พึ่งบุญ ณ อยุธยา
ปลัดกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

ประเทศไทยเป็นประเทศหนึ่งที่มีความสนใจในเรื่องความหลากหลายทางชีวภาพมาก ประเด็นสำคัญที่กำหนดโดยสำนักเลขาธิการอนุสัญญาว่าด้วยความหลากหลายทางชีวภาพ สำหรับวันสากลแห่งความหลากหลายทางชีวภาพ ในปีนี้ คือ เรื่อง “ความหลากหลายทางชีวภาพของพื้นที่แห้งแล้งและพื้นที่กึ่งชื้น” แต่ประเทศไทยไม่ค่อยมีพื้นที่ที่เข้าข่ายในลักษณะนี้ จึงกำหนดหัวข้อการประชุมในวันนี้เกี่ยวกับเรื่องทั่วไป ซึ่งเป็นเรื่องทางวิชาการที่หน่วยงานของรัฐร่วมกับมหาวิทยาลัย และองค์กรเอกชน (NGOs) ซึ่งสอดคล้องตามวัตถุประสงค์ของอนุสัญญาว่าด้วยความหลากหลายทางชีวภาพที่ต้องการให้ทุกฝ่ายร่วมมือกันในการดำเนินงานอนุรักษ์ความหลากหลายทางชีวภาพ กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เล็งเห็นว่าประเทศไทยมีความอุดมสมบูรณ์มาก และถือว่าความหลากหลายทางชีวภาพเป็นปัจจัยหลัก เป็นสิ่งที่มีคุณค่าทางเศรษฐกิจและสังคม รวมถึงสิ่งแวดล้อม ประเทศไทยมีภูมิประเทศที่เอื้อให้ธรรมชาติมีความหลากหลาย ทั้งภูเขา ป่าไม้ น้ำจืด ทะเล แต่ทั้งประเทศไทยและโลกต่างใช้ทรัพยากรธรรมชาติอย่างฟุ่มเฟือย และไม่ได้ใช้ประโยชน์ทางเศรษฐกิจอย่างยั่งยืน

กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ตั้งขึ้นเมื่อ 3 ปีที่แล้ว ได้พยายามดำเนินการในการอนุรักษ์และใช้ประโยชน์ความหลากหลายทางชีวภาพอย่างยั่งยืนมาโดยตลอด และถือว่ามีความสำคัญ โดยรัฐบาล 2 ชุดที่ผ่านมาได้นำนโยบายเรื่องการคุ้มครองและใช้ประโยชน์ความหลากหลายทางชีวภาพอย่างยั่งยืนและเป็นธรรม ในแผนการบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. 2548-2551 ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 4 (ข.) ซึ่งถือเป็นข้อบังคับทางกฎหมายที่หน่วยงานต่างๆ ต้องถือปฏิบัติต่อไป

ความหลากหลายทางชีวภาพในทัศนะของกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม มีอยู่ 3 ประเด็น ดังนี้

ประเด็นสำคัญของงานในวันนี้เป็นเรื่องทางวิชาการ ขอบคือนักวิชาการ ไม่ว่าจะมาจากหน่วยงานใดก็ตาม ที่ให้ความสนใจด้านความหลากหลายทางชีวภาพ ขอฝากว่างานวิชาการต้องทำเพื่อวิชาการ แต่ต้องมีทิศทางที่นำมาใช้ประโยชน์กับประชาชน ความหลากหลายและวัฒนธรรมของไทย ถ้าเก็บข้อมูลให้ดี ความหลากหลายทางชีวภาพจะช่วยในเรื่องความเป็นอยู่ของมนุษย์ โดยเฉพาะประชาชนท้องถิ่น

ถ้าระบบสืบค้นข้อมูลยังมีความยุ่งยากที่คนทั่วไปจะเข้าถึง ไม่ว่าจะเป็นนักวิชาการ/ประชาชนทั่วไป/ยิ่งเราวางกรอบการเข้าถึงข้อมูลมากเกินไป กลายเป็นเข้าทางประตูยาก แต่ทางหน้าต่างง่าย

งานวิชาการจึงเป็นเทียนส่องทางให้การพัฒนาทางเศรษฐกิจ การอนุรักษ์ทางสังคมและวัฒนธรรมจะคงอยู่ได้อีกนาน

ประเด็นในการสร้างองค์กรเพื่อดูแลอนุรักษ์และใช้ประโยชน์ทรัพยากรเหล่านี้ เชื่อว่าเมืองค็กรองรับอยู่แล้ว อาทิ กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช กรมป่าไม้ ฯลฯ แต่องค์กรต่างๆ เหล่านี้ต้องให้ความสนใจความหลากหลายทางชีวภาพมากขึ้น ปัจจุบันมีกฎหมายมากกว่า 20 ฉบับเพื่ออนุรักษ์ความหลากหลายทางชีวภาพ แต่กลับไม่ได้ใช้กฎหมายในการป้องกัน และอนุรักษ์ความหลากหลายทางชีวภาพ และเพื่อสอนคนของเราเท่าที่ควร ขณะนี้ กำลังดำเนินการร่างกฎหมาย 2 ฉบับ คือ (ร่าง) พระราชบัญญัติว่าด้วยความปลอดภัยทางชีวภาพ เนื่องจากสิ่งมีชีวิตดัดแปลงพันธุกรรม และ (ร่าง) ระเบียบคณะกรรมการอนุรักษ์และใช้ประโยชน์ทรัพยากรชีวภาพแห่งชาติว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการการเข้าถึง และการได้รับผลประโยชน์ตอบแทนจากทรัพยากรชีวภาพ เป็นกฎหมายที่ยากแก่การเข้าใจของคนในสังคมทั่วไป เพราะ

เป็นเรื่องใหม่ ในทัศนะของผมในองค์กรควรนำกฎหมายที่มีอยู่มาบังคับใช้ในการคุ้มครองและอนุรักษ์ความหลากหลายทางชีวภาพ และต้องเสนอผู้บริหารให้เห็นความสำคัญด้วย

 วันสากลแห่งความหลากหลายทางชีวภาพ เรื่องการบริหารจัดการเป็นเรื่องสำคัญ ใน 2 ส่วน คือ การอนุรักษ์และใช้ประโยชน์อย่างยั่งยืน การบริหารจัดการด้านการอนุรักษ์นั้นคุ้นเคยมานาน แต่ปัญหา คือ การบังคับใช้กฎหมายให้คุ้มครองสิ่งที่มีอยู่ให้มากที่สุด แต่การบริหารภาคเศรษฐกิจไม่ค่อยเป็นที่ยอมรับ ทั้งๆ ที่มีการใช้ประโยชน์ความหลากหลายทางชีวภาพในแง่เศรษฐกิจอย่างมากมาย ทั้งในประเทศและทั่วโลก และการจัดการยังไม่มีเอกภาพ เนื่องจากการใช้ประโยชน์ทางเศรษฐกิจยังไม่มีหน่วยงานใดทำหน้าที่รับผิดชอบอย่างชัดเจน ขณะนี้พยายามจัดตั้งองค์กรอิสระดูแลการจัดการการใช้ประโยชน์ทางเศรษฐกิจ โดยมีระยะเวลาการทำงานประมาณ 5-10 ปี ขึ้นอยู่กับสถานการณ์ การจัดการข้อมูล และองค์กรต้องสมดุลระหว่างด้านเศรษฐกิจและการอนุรักษ์

 การประชุมในครั้งนี้นี้ มีเวลาไม่มากนักจึงไม่สามารถครอบคลุมได้ทุกเรื่อง แต่อย่างน้อยก็ได้เรื่องวิชาการและกฎหมาย และในโอกาสหน้า คงมีโอกาสเผยแพร่เรื่องการบริหารจัดการและการบังคับใช้กฎหมาย เรื่องต่างๆ เหล่านี้เป็นเรื่องที่คนรุ่นใหม่ต้องให้ความสนใจ และสานต่อภารกิจต่อไปเพื่ออนาคต ซึ่งรุ่นผมเริ่มอายุมากแล้วคงมีเวลาทำงานอีกไม่มาก

 สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ใช้โอกาสนี้เชิญนักวิชาการหลายหน่วยงานมาอภิปรายถึงการวิจัยต่างๆ ซึ่งเป็นเจตนารมณ์ที่มุ่งหมายให้ประเทศไทยเล็งเห็นความสำคัญของการอนุรักษ์ความหลากหลายทางชีวภาพ เพราะการดำเนินงานต่างๆ ในเรื่องนี้เป็นเรื่องที่หน่วยงานเดียวไม่สามารถทำได้ ทุกภาคส่วนจึงล้วนมีความสำคัญทั้งสิ้น สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เป็นหนึ่งในกลไกการดำเนินงาน โดยทำหน้าที่ประสานการดำเนินการด้านความหลากหลายทางชีวภาพ

 บัดนี้ ได้เวลาอันสมควรแล้ว ผมขอเปิดการประชุมวันสากลแห่งความหลากหลายทางชีวภาพ ณ บัดนี้